

τρικόν ὄξυ καὶ σὺν αὐτῷ πλείστας τῶν νεωτέρων ἐρημητικῶν ὑλῶν, τῇ βοήθειά του δὲ ἡ παραγωγή τοῦ θεϊκοῦ ὄξεος κατήντησεν ὀλόκληρος βιομηχανία, τὸ μεταχειρίζομεθα προσέτι εἰς καθαρισμὸν τῆς ὑέλου καὶ τοῦ σιδήρου, εἰς τὴν ταρίχευσιν τοῦ κρέατος, ὡς λίπασμα εἰς τὴν γεωπονίαν καὶ τέλος εἰς μυρία ἄλλα χημικὰ καὶ φαρμακευτικὰ παράσκευάσματα, ὧν μόνη ἡ ἀπαριθμησις θὰ μᾶς ἠνάγκαζε νὰ πληρώσωμεν ὀλοκλήρους σελίδας. Τὸ νίτρον ἐπομένως εἶνε ὑλὴ ἀπαραίτητος ὄχι μόνον εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλὰ καὶ χάριν τῆς ὁποίας ἔθνη ὀλόκληρα ἐξεστράτευσαν κατ' ἀλλήλων, διότι ὁ τελευταῖος πόλεμος μετὰξὺ Χιλῆς καὶ Περούβιας μετὰξὺ ἄλλων ἀφορμῶν εἶχε καὶ τὴν κτῆσιν τῶν ἀνεξαντλήτων νιτρορυχείων τῶν ἤδη εἰς τὴν Χιλὴν ἀνηκουσῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ταραπάκας καὶ τῆς Ἀτακάμας.

Τὸ νίτρον χρησιμεύει εἰς παντοειδῆ σκοποὺς, εὐρίσκεται δὲ καὶ πανταχοῦ τῆς γῆς. Τὰ σήπομενα σώματα χάνουσι τὸ ἄζωτόν των ἐν μορφῇ ἀμμωνίας, ἐκ ταύτης δὲ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος σχηματίζεται νιτρικὸν ἄλας. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐμποροῦμεν πανταχοῦ νὰ παρατηρήσωμεν, εἰς τοὺς σταύλους π. χ. εἰς ὧν τοὺς τοίχους ὁ σχηματιζόμενος εὐρὺς ἀποτελεῖται κυρίως ἐκ νιτρικῶν ἀλάτων. Πρὶν ἔτι ἀνακαλυφθῶσιν οἱ θησαυροὶ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς καὶ πρὶν ἡ μάθωσι πῶς νὰ χρησιμοποιῶσι καταλλήλως τὸ προϊόν τοῦ εὐρώτος, ἠθέλησαν ν' ἀπομιμηθῶσι τὴν φύσιν εἰς τὴν παραγωγήν τοῦ νίτρον, συσσωρεύοντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ παντοειδῆ ἀπορρίμματα. Τὴν σήμερον ὅμως ἐνόησαν, ὅτι εἶνε πολὺ συμφερότερον ἀμέσως νὰ τ' ἀποδίδωσιν εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὴν γεωπονίαν, ἀντὶ νὰ τὰ ἐπισωρεύωσιν εἰς σωροὺς κόπρου καὶ σαπρίας· κατὰ τοιοῦτόν τινα τρόπον κερδαίνουσι τὸ νίτρον καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη ἐν Πολωνίᾳ, Σουηδίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ, πρὸς τὴν τεχνητὴν δ' αὐτοῦ παρασκευὴν ἐγένοντο καὶ πολλὰ πειράματα.

Διαρκούσης τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε ἡ θαλασσοκράτειρα Ἀγγλία ἠμπόδισε, τὴν εἰς Γαλίαν εἰσαγωγὴν τοῦ νίτρον, ἡ γαλλικὴ κυβέρνησις, ὅπως ἀποφύγη τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀναγκαίου ποσοῦ πυρίτιδος, εἶχε διατάξει ὄλων των σταύλων νὰ ἐξετάζεται τὸ χῶμα καὶ νὰ ἐρευνᾶται τὸ ἐν αὐτῷ ποσὸν νίτρον, οὕτω δὲ κατώρθωσε σπουδαῖα ποσὰ πυρίτιδος νὰ παρασκευάσῃ.

Τὸ φυσικὸν νίτρον εὐρίσκεται ὑπὸ περιστάσεις, κατὰ τὸ φαινόμενον διαφόρους, προσέρχεται ὅμως πάντοτε ἐκ τῶν αὐτῶν αἰτίων, γεννᾶται δηλαδή ἐξ ἀζωτούχων οὐσιῶν, αἰτνες ὀλίγον κατ' ὀλίγον καίονται. Ἡ ἀπὸ τῶν πλημμυρῶν τοῦ Γάγγου κατακαθίσασα ἰλύς περιέχει μεγάλα ποσὰ νίτρον, ὅπως διάφορα εἶδη στρωμάτων γῆς, ὡς ἐκ τούτου ἡ μέθοδος καθ' ἣν κερδαίνεται, εἶνε ἀπλή: ἡ ἰλύς, τὸ χῶμα ἀποπλύνεται δι' ὕδατος καὶ ποτάσης (ἀνθρακικοῦ καλίου), μεθ' ὃ ἀποκρυσταλλοῦται, ἔπειτα βράζεται μὲ κόλλαν καὶ τέλος διῶλίζεται.

Τὴν σήμερον ἐκτὸς τοῦ Ἰνδικοῦ, χάριν τοῦ ὁποίου ἡ Εὐρώπη πληθύνει ἑνδεκα ἑκατομμύρια φράγκ. κατ' ἔτος, ὅλον τὸ λοιπὸν νίτρον εἰσάγεται ἐνταῦθα ἐκ τῆς νοτίου Ἀμερικῆς. Ἡ φύσις, ἀδικήσασα ἄλλως τὰς μακρυνὰς ἐκείνας τοῦ νέου κόσμου χώρας, ἔδωκεν εἰς αὐτὰς ὡς ἀντάλλαγμα θησαυρὸν ἀνεκτίμητον καὶ ἀτελείωτον, οἷος εἶνε τὸ νίτρον διὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὰς τέχνας τῶν χρόνων μας. Καὶ διὰ νὰ ἐννοήσωσιν οἱ ἀναγνώσταί μας ὅποσος πλοῦτος ἐκεῖ εἰς τὴν Χιλὴν κρύπτεται, ἀναφέρομεν ὅτι μόνον εἰς Ἀμβουῆρον, τὸν μέγιστον τῆς Γερμανίας λιμένα, ἐκφορτώνονται κατ' ἔτος ὑπὲρ τὰ 2½ ἑκατομμύρια καντάρια νίτρον, ἕκαστον τιμώμενον ἀντὶ 120 φράγκων, τοῦτο δὲ τὸ ποσὸν παραλαμβάνουσι τὰ μεγάλα γερμανικὰ ἐργοστάσια καὶ κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτοῦ πυρίτιδα ἢ τὸ χρησιμοποιοῦσιν εἰς ἄλλας ἀνάγκας τῆς βιομηχανίας.

ΒΙΩΤΙΚΑ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΑ.

(συνέχεια).

28.

Ὅσον Σοι εἶνε δυνατὸν ἀφείλεις νὰ περιορίζῃς τὰς ἀνάγκας Σου, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἔχῃς ὅσον ἐνεσσι περισσοτέραν ἐλευθερίαν. Ὁ Ὅρατιος λέγει, ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι προτιμῶντες αἰωνίως νὰ μένωσι δοῦλοι, παρὰ νὰ ζῶσιν ἐν λιτότητι καὶ ἐγκρατεία.

29.

Τὸ σκαφίον τῆς ζωῆς Σου δὲν πρέπει ν' ἀφήσῃς εἰς τὴν διάκρισιν τῶν κυμάτων τῆς τύχης, ἀλλὰ πρέπει ὁ ἴδιος νὰ κωπηλατῆς, καὶ μάλιστα νὰ κωπηλατῆς δεξιῶς.

30.

Ἐσο εὐσταθῆς καὶ ἐν ταῖς δεινοτάταις τοῦ βίου Σου περιστάσεσι, καρτερικὸς εἰς τὴν ὀδύνην καὶ τὴν θλίψιν, ἣν πάντοτε νὰ κρύπτῃς. Ὅσα πράγματα ποθοῦμεν νὰ συμβῶσι, λέγει ὁ Λαβρυγέρος, δὲν συμβαίνουσι συνήθως, ἢ ἂν συμβῶσι, γίνεται τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὄχι καθ' ἣν ἐποχὴν ἢ περιστασιν ἠθέλον μᾶς προξενήσει τὴν μεγαλειτέραν εὐχαρίστησιν.

31.

Ἐσο πάντοτε εὐκρινῆς καὶ φιλαλήθης, ἐχθρὸς πάσης ὑποκρισίας καὶ δολιότητος. Δὲν πρέπει νὰ διστάσῃς τοῦ νὰ ὁμολογῆς τὴν ἀγνοίαν καὶ ἀπειρίαν Σου. Μὴ ἐκμυστηρεύσαι εἰς πολλοὺς τὰς τρελλὰς Σου πράξεις καὶ τὰ παραπτώματα.

32.

Παρατήρει, ἄκουε, σίγα. Κρίνε ὀλίγα καὶ ἐρώτα πολλὰ.

33.

Ὅταν τρέφῃς καλὰς προθέσεις, μὴ φοβῆται, ἂν φαίνεσαι κακός. Ἄλλ' ἔχεις καθῆκον ν' ἀποβάλῃς ἀπὸ Σοῦ τὴν φαινομενικὴν ταύτην κακίαν, ἅμα ὡς Σοι καταστή τοῦτο δυνατὸν. Πρὸ παντὸς ὅμως ἐνδύμα Σου ἔστω ἡ ἀρετὴ, ὡς λέγει ὁ Ὅρατιος.

(ἔπεται συνέχεια.)